

Železniška nesreča pred pragom Beograda. Dne 12. februarja se je pripetila na železniški postaji Batajnica pri Zemunu težka nesreča. Zgoraj omenjenega dne bi moral kreniti s postaje Batajnica v Beograd vlak, ki je obstojal iz stroja in štirih vagonov. Istočasno je krenil iz postaje Zemunsko polje brzo vlak. Proga ima dva tira in bi moral vsak vlak voziti po svojem. Strojevodja prvega vlaka je odpeljal s postaje Batajnica, predno je prejel dovoljenje in predno so bile postavljene kretnice za odhod vlaka. Na ta način sta prišla oba vlaka na eden tir in trčila. Oba stroja sta hudo poškodovana, štirje vagoni prvega vlaka so zgoreli. Pri nesreči je bilo ranjenih 18 železniških uslužbencev in eden potnik.

Štiri otroci zgoreli. Dne 12. februarja se je zgodila v Beogradu na stanovanju tramvajskega sprevodnika Iliča grozna nesreča. Mati se je odpravila predpoludne na trg in pustila doma same 4 otroke, ki so bili stari: 6, 4, 2 in pol leta. Ko se je vrnila, je našla deco deloma zadušeno, deloma napol zgorelo. Otroci so najbrž hoteli nalagati drva v peč. Pri tem nevarnem poslu je padla žrjavica na slamnjačo in jo unela. Eden od otrok je popolnoma zgorel. Ko je videla mati na smrt obžgano deco, se je zgrudila ne zavestna.

1.2 milijona kubičnih metrov snega na ulicah v Pragi. Od 31. decembra do 8. februarja je dosegel sneg v ulicah v Pragi višino 84 cm in je vsega snega 1.2 milijona kubičnih metrov. Za izvoz snega iz mesta je bilo doslej potrošenih 1.3 milijona čk.

To je brezbržnost! Iz Ženeve javlja: Angleški letalec Kennedy je padel te dni z letalom dvokrilnikom, s katerim je hotel leteti na Dunaj. Nesreča se je zgodila nad zamrznjenim jezerom St. Moritz. Kennedy je prifrčal iz Londona v Švico brez letalskih očal in je bil čisto poletno napravljen. Letalo je bilo v slabem stanju, a letalec se je lotil poleta, ne meneč se za neugodna vremenska pogoja. Ponesrečeni se je le nekoliko opraskal. Ko je videl, da se mu je aeroplan popolnoma razbil, si je mirno prižgal pipo in pripomnil, da mu ni za razvaline letala in se je odstranil.

V 4 in pol minuti obsojen na smrt! V Liverpulu na Angleškem se je vršila te dni pred poroto razprava. Radiotelegrafist Clarcke je bil obtožen radi umora. Ob 11. uri predpoludne so ga pripeljali v sodno dvorano, po preteku 4 in pol minute je zapustil mesto pravice kot obsojenec na smrt. Obtožnica ga je dolžila umora neke stare gospe in poskusa umora njene hčerke. Ker je obtoženi zločin priznal, je bil obsojen na hitro roko in tudi sprejel kazen.

Izreden samomor. V Esslingen na Nemškem si je končala 22letna hčerka monakovskega profesorja na čuden način svoje mlado življenje. Po preplešani pustni zabavi se je podala deklina na hribček v bližini mesta. Najprej je uzela spavalni prašek, nato legla, zaspala in v tej hudi zimi zmrznila.

Komaj 17letni nepridiprav umoril 4 osebe. V Opavi na Čehoslovaškem so zaprli 17letnega rejenca Valterja Miger. Mladostni divjak ie v Racenu u-

moril na zverinski način svojega krušnega očeta, njegovo ženo, hčerko in teto. Radi neizpodbitnih dokazov je zločin priznal in zaupal policiji, da je hotel uorjene v hiši celo zažgati.

Prijeti roparji grobov. Iz Verduna na Francoskem poročajo: Trije Poljaki: Zadanovski, Gronovski in Dabrovski so bili v Verdunu prijati in zaprti, ker so ukradli iz grobov pred Verdunom padlih francoskih vojakov zlatih novcev za 600 f.

Maribor - ne novice.

Mariborska požarna bramba pod poveljstvom gospoda Vollerja požrtvovalno deluje v blagor mesta, okolice in občinstva. V soboto, dne 16. februarja, je požarna bramba imela svoj 58. občni zbor. Poročilo izkazuje, da je rešilni oddelk pomagal leta 1928 v 1125 nesrečnih slučajih in pri okoli 100 požarih. Celi Maribor in okolica sta hvaležna požrtvovalnim možem pri požarni brambi in rešilnem oddelku, ki kot Samaritani brezplačno vršijo svoje človekoljubno delo bližnjemu v pomoč. Z zlatim prstanom je bil odlikovan za ti-sočkratno reševalno vožnjo ključavničarski mojster Franc Schell.

Novo zdravstveno okrožje za občine mariborske okolice na levem bregu se je sestavilo po navodilih oblastnega odbora. Tako dobijo občine kamniške župnije, Krčevina, Lajtersberg, Sv. Peter in občine marješke župnije svojega zdravnika. Za predsednika okrožja je bil izvoljen g. Alojzij Peklar, župan iz Krčevine, za podpredsednika pa g. Al. Schiker, župan pri Sv. Marjeti.

Sneg je mariborski občini napravil ogromne stroške. Do sedaj je stalo spravljjanje snega občino okoli 200.000 Din. Kljub temu pa še težijo po ulicah cele planine snega. Iz stranskih ulic ni mogoče spravljati snega, ker imajo delavci v glavnih ulicah več kot preveč dela. Ako bi sedaj nenadoma prišlo južno vreme, bi voda vdrla v spodnje dele hiš in v kleti, ker je nemogoče, da bi kanali požrli vso vodo.

Mestna občina pod vodstvom župana dr. Alojzija Juvana je v tej hudi zimi priskočil z možem in sirotam na pomoč. Četrte, dne 17. februarja naprej, do 20. bo trajal hud mraz, razdeljuje me na občina revežem vroč čaj in kruh. Brezplačno razdeljevanje čaja in kruha se vrši na štirih krajih v mestu. Ustanovljene so tudi ogrejevalnice kjer se lahko na stotine ljudi greje.

Vse šole zaprte. Radi pomanjkanja kuriva je šolska oblast odredila, da se vse šole zaprejo od 18. do 25. februarja.

Stari Mariborčani izumirajo. V prejšnjem tednu je umrl mariborski trgovec Waidacher iz Slovenske ulice, star 74 let, a v petek, dne 15. februarja, je umrl Karl Pfrimer, vinski trgovec in dolgoletni podžupan v Mariboru.

Ob grobu † Erne Razlag.

V petek, dne 8. t. m., popoldne ob treh smo izročili v naročje matere zemlje telesne ostanke gđc. Erne Razlag, vpokojene učiteljice v Ptuj, ki je na posledicah hude pljučnice umrla dne 6. t. m., ob štirih popoldne. Ž njo je izginila iz naše sredine učiteljica, kakršnih je malo, osebnost, ki je mogočno uplivala s svojo kremenito značajnostjo, vsestransko izobrazbo, z živahnim in veselim temperamentom, jedrnato, globoko pobožnostjo in neutrudljivo delavnostjo ter navdušenostjo za vse dobro in lepo.

Njena zibelka je tekla v Italiji, kjer je njen oče, doma iz Murskega polja, služboval kot vojaški oficijal. Tam je v mestu Veroni zagledala luč sveta. Pozneje je oče služboval na Solnograškem, v Kamniku, nazadnje se je nastanil v Brežicah. Ljudske šole ni obiskovala, ker so ji preskrbeli domačega učitelja. Že takrat se je učila zlasti jezike (francoski, laški, nemški), do katerih je kazala posebno veselje. Učiteljske je dovršila v Gradcu, kjer je napravila tudi izpit za meščansko šolo.

Kot učiteljica je najprej službovala v Brežicah 9 let, potem v Ljutomeru na dekliški šoli, kjer je z najlepšim uspehom delovala 19 let. Po vpokojitvi je ostala še eno leto v Ljutomeru, potem pa se je preselila v Ptuj, kjer je bivala 18 let.

Od Boga je prejela velike zmožnosti, ki jih je porabila dobro, kakor malokdo. Vse svoje moči je posvetila delu za mladino v šoli in izven šole. Rajna Erna ni učila suhoparno, mehanično, ampak je položila v pouk vso svojo bogato osebnost, svoje plemenito srce. Bila je prava vzgojiteljica in duševna mati — ne samo učiteljica — svojim učenkam. Pridobiti si je znala mlada srca, v nemala jih je za pravo pobožnost, za čednostno krščansko življenje, za samoizobrazbo, vzbujala je veselje do dela, v nemala k ljubezni do naroda in maternega jezika. Njenemu sodelovanju, kakor tudi njenega tovariša prerano umrlega učitelja-pesnika Treuensfelda ter še živečega vpok. učitelja Zacherla se imamo zahvaliti, da je mladina in ljudstvo v Ljutomerski okolici tako narodno zavedno. Ne samo v šoli, ampak tudi izven šole je rada in odlično delala za povzdigo narodne zavesti in ljudske izobrazbe pri pevskem zboru. Bralnem društvu, čigar častna članica je bila, kot dobra pevka in izvrstna igralka. Za to izobraževalno delo je znala pridobivati in usposobiti mladino, vzbujati v njej mlade sile, jo odvracati od lahkomišelnosti in zapravljanja mladih let, vodila k samostojnemu udejstvovanju. Sama je spisala veliko govorov, prizorov in iger zlasti za Dekliško zvezo, rokopisi so potovali od enega kraja v drugega. Večkrat je tudi govorila na dekliških zborovanjih. Značilno za njo kot učiteljico je, da je učenke niso mogle pozabiti, tudi ko so izstopile iz šole, smatrale so se kot njene u-

Družinsko Pratiško za leto 1929

denke tudi še potem, jo rade pogosto obiskovale in ji pisale, prihajale k njej kot k materi po nasvete, tolažbo in bodrilo. Kolikim je bila rajna rešiteljica v temnih urah življenja!

Za delo med mladino in ljudstvom jo je usposabljal njen vesel značaj, njena vedrost in živahnost, ki jo je ohranila do zadnjih dni. Vrh tega je bila nad vse gostoljubna ter vedno pripravljena postreči vsakomur in ga ljubeznivo sprejeti, mnogokrat je bilo njeno stanovanje kakor hotel s sobami za tujce. Dušno in telesno okrepčan in poživljen si bil tamkaj.

Pred 19 leti je dala sicer slovo šoli in stopila v pokoj, toda tudi v pokoji ni imela pokoja, to je bila rajni Erni nepoznana stvar. V pokoji se je njeno delo še prav za prav potrojilo. Tudi v Ptujju je živahno delovala pri Dekliški zvezi, Marijini družbi, Društvu katoliških gospa itd. Ker je prejemala zelo majhno pokojnino, ki ni zadostovala za četudi zelo skromno življenje, je morala dajati instrukcije, si s poukom dobiti sredstva za preživljanje, zato tudi ni ostalo niti za pogreb sredstev. V njenem stanovanju je bilo nekako ptujsko vseučilišče: najimenitnejše ptujske družine so ji pošiljale svojo decu v pouk (liberalni učitelji so jo pa celo težili pri oblastih in hoteli zabraniti, da ne bi smela poučevati in se preživljati), ker so vedele, da svojim ljubljencem ne morejo poiskati boljše učiteljice: nekatere je pripravljala za ljudsko šolo, druge za gimnazijo, tretje za učiteljice, druge zopet za meščansko šolo, gimnaziji so ji nosili v pregled matematične in latinske naloge, imela je za učence in učenke gospode in gospe, tudi doktorji so bili med njimi — in razne narodnosti: Slovenci, Nemci, Italijani: Slovence je učila nemški, nekatere francoski in laški, Lahe in Nemce slovenski in francoski jezik. Poučevala je dan za dnevom 10 do 12 ur na dan, torej čez 60 ur na teden in to do zadnje svoje bolezni, ko je bila že v 71. letu svoje starosti. Niti za obed ni imela časa. Celo njeno delo je bilo posvečeno delu za mladino, katero je znala kakor redko kdo pripravljati za naloge, delo in boje življenja.

Krona njenega življenja in korenina njenega delovanja pa je bila njena ljubezen do Boga, njena kremenita, zdrava, modra pobožnost. Iz te je izvirala njena vedna pripravljenost, delati povsod za čast božjo in blagor bližnjega, zlasti mladine. Dasi sama vesele narave in polna živahnosti, dobra in postrežljiva do vsakega, je bila do sebe stroga ter se je natančno držala določenega dnevnega reda. Vsak dan je vstajala že ob dveh zjutraj ter do 5. ure molila in premišljevala, od 5. do 7. ure vsak dan je bila v cerkvi, častila presv. Rešnje Telo in pristopila k mizi Gospodovi. Tudi na potovanju se je kolikor moglo držala tega reda. Pokoja, brezdelja ni poznala, vse svoje moči je darovala v čast božjo in boljše bodočnost slovenskega naroda kot pravi apostol. Miru in pokoja tukaj nisi imela, uživaj nad zvezdami večni mir in pokoj! Neutrudno si delala za Boga in rešitev duš do sive starosti, uživaj pri Plačniku najboljšem plačilo brezkončno! Vzglebna

učenka Srca Gospodovega si bila, prosi tamkaj za slovensko mladino in ljudstvo, ki si ga tako ljubila, da ostane na potu resnice in čednosti. Spomin na te, tetka Erna, kakor smo te klicali, bode živel v naših dušah, dokler se ne snidemo nad zvezdami!

Zanimivosti.

Beli človek v očeh divjaka.

Na drugobarvne narode, ki še niso nikdar videli belega človeka, je napravil prihod tujih mož s čudno kožo prav izreden utis. V raznih potopisih iz celega sveta čitamo, kako divjaki skrajani niti verjeli niso, da bi bila bela koža Evropejca pristna.

Za človeka, ki je sam črne barve in mu ni prišel pred oči človek svetlejšje barve, jo pogled na belca poseben dogodek, ki deluje na črnčevo domišljijo. Zamorec vedno premišljuje in tuhta, od kod nenavadna telesna barva tujca.

Bela barva je skoro pri vseh divjih narodih znak žalosti. To sicer ni v skladu z našimi pojmi, ker mi žalujemo črno oblečeni, a bomo to razumeli, če pomislimo: Tudi mi si predstavljamo — strahove kot belo oblečene pošasti. Celo smrt si slikamo v beli halji. Divjaki si predočujejo mrtve v belih pošastnih podobah. Ko so se pokazali Evropejci prvič med drugobarvnimi narodi, so jih imeli za bele — prikazni.

Domačini so se ali bali pred duhovi in so se skušali belega človeka otresti z zvijačo ali s silo; zopet drugi so častili svoje umrle prednike kot dobra nadnaravna bitja in so skazovali radi tega tudi belemu človeku božje časti.

Špance, ki so podjarmili po odkritju Amerike — Mehiko, so častili skrajno domačini kot z neba došle bogove.

Ko so prodrli Rusi prvič v Sibirijo, so bili v očeh tamošnjih Kamšadalov nebeške prikazni.

Anglež Kuk, ki je odkril Tihi Ocan, je bil za prebivalce otoka Havai skrajno bog.

Beli človek se ni skazal vrednega, da bi ga častil divjak po božje. Domačini so kmalu pogruntali, da so belci drugobojni ljudje. Prerano je prišlo do preprirov in celo do pobojev med črnim in belim človekom. Bogovi bi morali biti nesmrtni, a pod orožjem divjih Kamšadalov so popadali Rusi v Sibiriji, Mehikanci so pobili Špance in angleški bog Kuk je okusil nasilno smrt na Havajskih otokih. Dandanes ne gleda nobeden divjaški narod v belcu boga, ampak ohranila so se le še imena, ki govorijo, kaj je bil divjaku Evropejec pri prvem srečanju.

Predno so bili mnogoštevilni večji in manjši otoki v ogromnem Tihem Oceanu kolonizirani od Evropejcev, je moralo tamošnje prebivalstvo od prvih belcev prestatiti strašne grozote. Med odkritelji novih krajev so bili podivjani pomorščaki, morski roparji, pobegli kaznjenci in drugi tem podobni ničvredneži. Ko so se naselili v te bajno lepe in bogate kraje pozneje Evropejci kot trgovci, uradniki, misijonarji itd., so se maščevali domačini premnogokrat tudi na teh nedolžnih nosilcih kulture

radi zločinov zgoraj omenjenih odkriteljev.

Divjak je smatral vsakega belega človeka odgovornega za dejanja drugega belca. Dolgo časa je trajalo, predno so divjaki uvideli, da pripada beli človek raznim narodom. Po dolgih letih je šele uvidel drugobarvni človek, da je belec, ki je moril in ropal med divjaki, jih zastrupljal z opojnimi pijačami, in oni belec, ki ga uči krščanske vere, omike in raznih znanosti, nekaj povsem drugega.

Da je dosegel belec pri prvem srečanju z divjakom dostojanstvo boga, k temu so mu pripomogle v znatni meri novodobne iznajdbe, ki so bile domačinom neznane. Med temi predmeti je bila: puška, ladje, vžigalice itd. V Novi Gvineji imenujejo domačini Evropejce še danes može strelce radi prvih utisov učinka strelnega orožja.

Še le po letih so prepoznali divjaki copernije belega človeka in uvideli, da so to praktične reči in nič kaj nadnaravnega.

V onem trenutku, ko je divjak spoznal, da je prvotno oboževani belec preobložen z napakami, je postal tudi sam samozavesten in se skuša otresti belega boga. Misijonarju, ki je pridigoval Maori vojsčakom na Novi Zelandiji o ljubezni do bližnjega pred bojem z Angležmi, je odgovoril poglavar sledeče: »Te besede povej še Angležem, ti jih bolj rabijo nego moja vojska.«

Ko so čuli severni Eskimi zgodbo o Adamu ter Evi, so rekli, da sta morala biti prva človeka Evropejca. Evropejec hoče vedno več imeti, kakor rabi.

Ponosne so besede glavarja bolivijskih Indijancev belcu, ki je spremljal njegovega nečaka: »Glej predvsem, da se ne bo navadil mlad Indijanec krasti, ker tatvino zaničujemo. Glej, da bo ostal vreden imena Guaraya Indijanec!«

Iz ravnokar navedenih besed nikakor ne zveni slepo občudovanje belega človeka. Domačin je spoznal, kaj je na Evropejcu dobrega in kaj je slabega. Narodna zavest divjaka se je vzbudila in on sprejema danes od belca le to, kar se mu zdi dobro!

Tornado.

Vsako leto čitamo o groznih opustošenjih, katere povzročajo po Ameriki siloviti viharji, ki se imenujejo tornado. Kako nastane tornado, o tem si niti danes niso edini učenjaki. Posrečilo se je vihar v nastoju ter razvoju fotografirati in ugotoviti, da je njegova najmanjša širina 3 m, največja pa 3 km. Silovitost viharja si lahko predstavljamo, če pomislimo, da divja s hitrostjo od 250 do 450 m na eno sekundo. Navadni viharji, ki pa so že tudi opasni, vlečejo po 30 do 40 m na eno sekundo. Kadar nastopi tornado svoje uničevalno delo, je njegova sila večja nego vseh v istem času na svetu delujočih lokomotiv, parnih in električnih strojev, — sploh vseh človeških in živalskih moči.

Tornado so doslej opazovali le od Kalifornije v Ameriki v pasu preko Spodnje Indije, Kitajske in na japonskih otokih.